

Závěr – Rozvojový potenciál migrace

Michal Broža

Na světě je 272 milionů lidí, kteří žijí v jiné zemi, než se narodili. To je o 51 milionů víc než v roce 2010. Podíl mezinárodních migrantů na celkové populaci ale narostl jen mírně, z 2,8 % (2000) na 3,5 % (2010)(UN DESA 2019). 41 milionů z nich žije na bezpečnějších místech v rámci své země (tzv. vnitřně vysídlení), 26 milionů jsou uprchlíci a 3,5 milionu jsou žadatelé o azyl. 80 % uprchlíků žije v sousedních zemích svého původu. Lidi vyhánějí z domovů většinou zoufalé podmínky. Tragickým příkladem je vleklý konflikt v Sýrii.

Pokud se ale migrace stává skutečnou a přirozenou volbou, významně posiluje rozvojový potenciál lidí. Je pak přínosem pro místa, odkud lidé odcházejí i kam přicházejí. Přesto diskusi o migraci ovládá překrucování faktů a předsudky. Budoucnost ale nelze zajistit stavěním zdí a zneužíváním strachu. Migrace a vlny uprchlíků jsou globálním problémem, který musí být řešen na globální úrovni s ohledem na mezinárodní uprchlické právo, lidská práva a humanitární právo. Agenda 2030 stanoví podmínky, jak lépe využít potenciálu migrujících lidí. Hledání odpovědí na nesnadné otázky související s migrací musí být založeno na kreativitě, soucitu a odvaze.

Mobilita lidí jako příležitost

Většina lidí migruje s cílem zlepšit svůj životní standard, najít si práci a lepší život. Mnozí jsou ale donuceni opustit domov vnějšími tlaky – upíráním svobody a porušováním lidských práv, diskriminací, chudobou nebo zhoršujícími se podmínkami životního prostředí. Jiní se vydávají na cestu jako uprchlíci kvůli pronásledování nebo násilnému konfliktu. Komplexní charakter současných migračních toků naznačuje, že mobilita lidí bude pokračovat i v letech budoucích.

Migrace, která je řízena vhodnými politikami založenými na lidskoprávním přístupu, se může stát mocným nástrojem rozvoje. Má potenciál pomoci milionům lidí dostat se z osidel chudoby, dát příležitost ke vzdělání, podpořit podnikavost a inovativní potenciál a usnadňovat výměnu znalostí a technologií. Migranti významně přispívají i zemím původu prostřednictvím finančních i sociálních remitencí.

„Migrace je silným motorem hospodářského růstu, dynamiky a porozumění. Umožňuje milionům lidí hledat nové příležitosti, které jsou prospěšné jak společnostem v zemích původu, tak i v zemích cílových.“

António Guterres

Remitence tvoří významnou část příjmů domácností migrantů v zemích jejich původu. Migranti jsou ale přínosem i pro cílové státy, ve kterých tvoří významnou pracovní sílu v oborech s nedostatkem lidí. Sami také vytvářejí pracovní místa jako podnikatelé, platí daně i příspěvky do sociálních systémů. Mnozí migranti se i díky nepřízní osudu stávají nejdynamičtějšími členy společnosti.

Zpráva o naplňování Cílů udržitelného rozvoje 2018 uvádí remitence jako důležitý nástroj ke snižování chudoby. Zároveň upozorňuje, že jejich účinnost oslabují vysoké poplatky za převod peněz. Ačkoli se globální průměr nákladů postupně v posledních letech snižuje, poplatky za převod remitencí zůstávají vysoké a překračují 7 % převáděné částky (2017). Cílem mezinárodního společenství je snížit tyto poplatky na 3 % (United Nations 2018). Snížení pod 3 % může přinést pro migranty a jejich rodiny úspory přes 20 miliard USD.

Ačkoli se o migraci běžně mluví jako o strategii pro přežití, často může jít i o aktivní adaptační přístup a jeden z klíčů pro udržitelný rozvoj.

Environmentální migrace

Vztah migrace a životního prostředí je komplexní a souvisí s řadou dalších socioekonomických faktorů. V současné době je těžké předjímat, jaký reálný dopad bude mít probíhající změna klimatu na distribuci obyvatelstva světa. V závislosti na různých scénářích se odhaduje, že jen do poloviny století se pro migraci kvůli změně klimatu rozhodne 25 milionů až jedna miliarda lidí (!). Nejčastěji uváděný údaj, za kterým stojí i Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), je 200 milionů lidí (Institute for Environment and Human Security of the United Nations University 2015).

Většina environmentálních migrantů se pravděpodobně bude pohybovat na krátké vzdálenosti a z venkovských oblastí do měst. Hlavními faktory budou extrémní projevy počasí, vlny veder, sucha, záplavy, ale také rostoucí hladina oceánu. Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu (IPCC) ve své zářijové zvláštní zprávě uvádí, že oceán a kryosféra mohou v příštích desetiletích negativně změnit život 1,35 miliardy lidí. Hladina oceánu vzroste do konce století o 30–60 cm za podmínky, že dojde k radikálnímu snížení emisí. Pokud emise dál porostou, odhaduje IPCC zvýšení hladiny oceánu o 60–110 cm. V pobřežních oblastech přitom žije desetina světové populace.

Migrace a Agenda 2030

Agenda 2030 a jejích 17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs), kterou státy OSN přijaly v září 2015, neobsahuje specifický cíl zaměřený na migraci, ale migrace se přímo dotýká hned několik tzv. podcílů (targets) agendy:

8.8 Chránit práva a podporovat bezpečné a stabilní pracovní podmínky pro všechny pracující, včetně pracujících migrantů – zejména žen a lidí s nebezpečným povoláním.

10.7 Usnadňovat řízenou, bezpečnou a zodpovědnou migraci a mobilitu lidí, zahrnující uplatňování plánovaných a dobře řízených migračních politik.

10.c Do roku 2030 snížit náklady na převody remitencí migrantů na méně než 3 procenta a eliminovat transakční kanály s náklady vyššími než 5 procent.

Státy zmiňují migrační závazek v přijatém dokumentu Transforming Our World: Agenda for Sustainable Development: „Uznáváme pozitivní přínos migrantů pro inkluzivní růst a udržitelný rozvoj. Uznáváme též, že mezinárodní migrace je mnohorozměrný fenomén, který je relevantní pro země původu, tranzitní země i země cílové, a vyžaduje koherentní a komplexní přístup. Budeme spolupracovat na mezinárodní úrovni tak, abychom zajistili bezpečnou, řízenou a legální migraci s ohledem na lidská práva a lidské zacházení s migranty bez ohledu na jejich migrační status. Tato spolupráce musí zároveň posilovat odolnost komunit, které poskytují útočiště uprchlíkům především v rozvojových státech. Zdůrazňujeme právo migrantů na návrat do země, k níž je váže státní příslušnost a připomínáme, že státy musí zajistit, aby vracející se státní příslušníci byli řádně přijati“ (United Nations 2015).

Jak dál?

Migrace nemůže být zastavena. Migrace může být řízená a zvládaná. Řešením není konkrétní stav nebo výsledek, řešením je kvalitní a řízený proces založený na důvěře a globální spolupráci, jak stanovil Globální kompakt o migraci přijatý v prosinci 2018 více než 150 státy světa.

Použité zdroje:

INSTITUTE FOR ENVIRONMENT AND HUMAN SECURITY OF THE UNITED NATIONS UNIVERSITY (2015): Climate Migrants Might Reach One Billion by 2050 [online]. UNU Office of Communications [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Bx043l>

OECD (2019): Development aid drops in 2018, especially to neediest countries [online]. OECD [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/2EnRFB9>, <https://bit.ly/2uVIELI>

UN DESA (2019): International Migrant Stock. Ten key messages [online]. UN DESA [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/2lWGqt8>

UNITED NATIONS (2015): Transforming Our World: Agenda for Sustainable Development [online]. United Nations [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/1OTd4Sr>

UNITED NATIONS (2018): The Sustainable Development Goals Report 2018 [online]. New York: United Nations. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2018/TheSustainableDevelopmentGoalsReport2018-EN.pdf>

THE INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE (2019): Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate [online]. IPCC [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/2mEmhso>

THE WORLD BANK (2019): Record High Remittances Sent Globally in 2018 [online]. The World Bank [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <https://bit.ly/2EnRFB9>

